

Onderwerpen pers openbaarheidsdag

Notulen MR 1994

De eerste vergadering van de Ministerraad begint met een verdrietig bericht. Op 10 januari is onverwacht de minister van Binnenlandse Zaken Ien Dales overleden. Als haar opvolger wordt de toenmalige burgemeester van Amsterdam Ed van Thijn benoemd.

Het kabinet houdt zich de eerste maanden bezig met de situatie in Joegoslavië, die steeds uitzichtlozer wordt. Er verschijnt een rapport over het opheffen van het Interregionaal Rechercheteam (IRT). Ook de opvang van grote aantallen asielzoekers vraagt aandacht. Op 3 mei vinden er verkiezingen plaats voor een nieuw parlement. Ondanks groot zetelverlies, wordt de PvdA de grootste partij. In de maanden daarna krijgt het eerste Paarse Kabinet vorm. Het is het eerste kabinet sinds 1918 waaraan geen confessionele partij zal deelnemen. Het kabinet treedt op 22 augustus aan.

In de tussenliggende maanden heeft het demissionaire kabinet bepaald geen rust. De Nederlandse blauwhelmen ondervinden grote problemen in Srebrenica. In Rwanda vindt een grote genocide plaats. En er wordt een laatste poging gedaan om de voltrekking van de doodstraf te voorkomen, die de Nederlander Johannes van Damme opgelegd kreeg in Singapore.

Joegoslavië

De oorlog in Joegoslavië is in volle gang en de Nederlandse blauwhelmen komen aan in Srebrenica. De Nederlandse regering wil graag hun nuttige werk onder de aandacht van het publiek brengen maar de situatie wordt al snel penibel. Vrachtwagens die de stad en de militairen moeten bevoorraden, worden tegengehouden waardoor tekorten aan voedsel en brandstof ontstaan.

In de loop van 1994 brokkelt de internationale steun voor de VN-missie snel af. De VS willen het wapembargo opheffen en het Verenigd Koninkrijk zoekt naar manieren om de troepen uit het gebied terug te trekken. In november wordt duidelijk dat de veiligheidszone rondom Srebrenica geen stand zal houden. Moeten de Nederlandse militairen naar huis?

Voor de inwoners van Srebrenica is de aanwezigheid van de Nederlandse militairen een levensverzekering. Zonder de militairen zal er geen voedsel meer naar de stad gebracht kunnen worden. De Nederlandse regering staat voor een moeilijke keuze.

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7012	21 januari	3f
7013	4 februari	3g
7014	4 maart	3k
7015	15 april	3c
7015	22 april	3d
7017	24 juni	3e
7018	5 juli	2b
7018	14 juli	3c
7020	30 september	3g
7022	4 november	3e

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7022	11 november	3c
7022	18 november	3g
7022	25 november	3b
7023	2 december	2i
7023	9 december	3d

Rwanda

Terwijl de situatie in Joegoslavië steeds verder uit de hand loopt, breekt ook elders in de wereld een heftig gewapend conflict uit. Tussen 7 april en 15 juni 1994 worden in Rwanda naar schatting tussen de 500.000 en 1 miljoen Tutsi's vermoord. Nederland wordt door de VN gevraagd deel te nemen aan een vredesmacht maar het animo is niet groot. Alleen minister Pronk blijft aandringen op het sturen van militairen. Het besluit hierover wordt door de ministerraad echter steeds uitgesteld tot het op een voor Pronk onverwacht moment toch valt.

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7016	20 mei	3c
7017	17 juni	3e
7018	1 juli	3d
7018	5 juli	2a
7018	14 juli	3f
7018	15/16 juli	4g
7018	21 juli	12c
7018	29 juli	2b

IRT-affaire

Eind 1993 wordt het Interregionaal Rechercheteam (IRT) Noord-Holland/Utrecht opgeheven vanwege het gebruik van ongeoorloofde opsporingsmethoden. Om inzicht te krijgen in criminele netwerken werden onder toezicht oog van politie en justitie grote hoeveelheden drugs Nederland binnen gesmokkeld. Na de opheffing van het team vliegen beschuldigingen van corruptie over en weer. PvdA-politicus Ko Wierenga wordt aangesteld om onderzoek te doen.

Zijn rapporten worden in maart en mei door de, intussen demissionaire, Ministerraad besproken in een apart overleg waaraan alleen de betrokken ministers en staatsecretarissen deelnemen. De notulen van dit overleg bevinden zich dan ook in de aparte serie P (persoonlijk) – notulen. De rapporten van Wierenga zijn voor de ministers Hirsch Balinn en Van Thijn reden hun ontslag aan te bieden. Later in het jaar zal de Tweede Kamer een parlementaire enquêtecommissie instellen om verder onderzoek te doen naar de methoden van het IRT.

P-notulen:

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7174	18 maart	24e
7175	25 maart	14b
7176	20 mei	15c
7177	27 en 30 mei	1

P-vergaderstukken

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7186	18 maart	24e
7187	25 maart	14b
7188	20 mei	15c
7189	27 en 30 mei	1

Verder in de Ministerraad

Haïti

De Nederlandse regering wordt in 1994 ook gevraagd militair te ondersteunen in **Haïti**. Daar heeft in 1991 een militaire coup plaatsgevonden. Op 31 juli autoriseert de VN een interventiemacht om de democratie te herstellen. De van Nederland gevraagde bijdrage is niet groot en wordt al snel gehonoreerd met de uitzending van 15 marechaussees.

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7018	14 juli	3f
7020	2 september	2b
7020	9 september	1i
7021	7 oktober	3a

Technoleaseconstructie

In 1994 ontstaat een discussie over de zogenaamde **technoleaseconstructie** waarbij bedrijven hun kennis aan de bank verkopen om deze vervolgens terug te 'leasen'. De constructie levert de bedrijven zoveel belastingvoordeel op dat de Nederlandse begroting er onder lijdt. Tijdens de bespreking van de begroting wordt gesproken over het kameelneuseffect. Kan deze constructie een halt toegeroepen worden?

Gewone notulen

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt	Onderwerp
7018	15/16 juli	4a	Begroting. Pagina 10 t/m20

P-notulen

Inv.nr.	Datum	Agendapunt
7180	15 en 16 juli	5p
7181	18 augustus	16 ^e

P-vergaderstukken

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7192	15 en 16 juli	5p
Geen stukken	18 augustus	16 ^e

Kerncentrale Borssele

Het kabinet besluit tot sluiting van de kerncentrale in **Borssele**. Deze sluiting moet in 2003 plaatsvinden. Dit besluit zal in het jaar 2000 door de Raad van State ongeldig worden verklaard.

P-notulen

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7182	25 november	18b
7183	2 december	11f
7184	9 december	11a

Geen P-vergaderstukken

Johannes van Damme

Op 23 september wordt in Singapore het doodsvonnis van de Nederlander **Johannes van Damme** voltrokken. Drie jaar eerder was hij op het vliegveld van het land gearresteerd met ruim vier kilo heroïne. Een door Nederland gesteund verzoek om gratie wordt in juli afgewezen. Op 23 september blik de Ministerraad terug op de gang van zaken. Moeten er nog diplomatieke consequenties volgen?

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7018	14 juli	3g
7020	23 september	3b

Aandelen KLM

Ook in 1994 nam de Nederlandse regering al een belang in **KLM**. In februari bespreekt de Ministerraad in een besloten gezelschap over het kopen van aandelen KLM. In april van dat jaar zal de grootste aandelenemissie uit de geschiedenis van het bedrijf plaatsvinden.

P-notulen

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7173	11 februari	20c

P-vergaderstukken

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt
7185	11 februari	20c

Eerste Paarse Kabinet

Op 23 augustus vindt het zogenaamde constituerende beraad plaats van het **eerste Paarse kabinet**. Het verslag van dit beraad, het financiële startmemorandum en de regeringsverklaring zijn allemaal te vinden in de notulen van 23 en 24 augustus

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt	Onderwerp
7019	23 augustus	1	Verslag Constituerend beraad

Inventarisnummer	Datum	Agendapunt	Onderwerp
7019	23/24 augustus	4	budgettair startmemorandum 1994 en 1995-1998: voorspellingen van groei, stijging werkloosheid en herstel werkgelegenheidsontwikkeling.
7019	23/24 augustus	6	Regeringsverklaring:

Archieven gerelateerd aan WO II

Op Openbaarheidsdag 2020 worden er voor het eerst grote archieven openbaar die over (de nasleep van) de Tweede Wereldoorlog gaan. Het gaat onder andere om de archieven van het Ministerie van Justitie te Londen, van de Commissie Opsporing Oorlogsmisdadigers en delen van het archief van het Directoraat Generaal Bijzondere Rechtspleging.

Het Nationaal Archief heeft voorafgaand aan Openbaarheidsdag onderzocht of al deze archieven ook daadwerkelijk openbaar kunnen worden. Hoewel de meeste betrokkenen intussen zijn overleden, geldt dat niet voor iedereen. Omdat het gaat om duizenden archiefstukken, was het niet mogelijk ieder archiefstuk in detail te onderzoeken. Daarom is met steekproeven gewerkt. Daarbij is gekeken naar de leeftijd van de betrokkenen, de gemiddelde levensverwachting van personen geboren vóór 1945, hoe gemakkelijk hun gegevens toegankelijk zijn en of zij aan de hand van de gegevens te identificeren zijn.

Dit heeft ertoe geleid dat delen van de archieven die openbaar zouden worden, toch nog een periode beperkt openbaar blijven. Deze delen zijn wel in te zien, maar alleen onder voorwaarden. Er is echter ook heel veel wel openbaar geworden. Het blijft mogelijk dat in deze openbare archiefstukken nog persoonsgegevens voorkomen van nog levende betrokkenen. Daarom zal het Nationaal Archief deze archieven niet digitaliseren of online plaatsen. Ze kunnen alleen in de studiezaal worden ingezien. Gebruikers van deze archieven worden gewezen op de AVG en de voorwaarden die deze verordening stelt aan het (verder) verwerken van persoonsgegevens.

Ministerie van Justitie te Londen (2.09.06)

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vestigt het Nederlandse kabinet zich in Londen. Dit kabinet in ballingschap richt zich vooral op de strijd tegen de Duitse bezetter. Om juridische kwesties het hoofd te bieden, wordt al snel een ministerie van Justitie opgericht. Dit departement houdt zich voornamelijk bezig met het rechtsverkeer in oorlogstijd en met zogenaamde politiezaken. Deze politiezaken waren eerst ondergebracht bij de geheime Centrale Inlichtingen Dienst, die onderzoek doet naar de politieke betrouwbaarheid van Nederlanders, maar ook sabotage- en infiltratieacties in Nederland coördineert. Het onderzoek naar de politieke betrouwbaarheid gaat in 1942 over naar de Politie-Buitendienst, die onder het Londense ministerie van Justitie valt.

Het hele archief van dit ministerie wordt op Openbaarheidsdag 2020 in één keer openbaar. Hieronder een selectie van wat daarin te vinden is:

De strijd tegen nazi-Duitsland

Inventarisnummer	Inhoud
1148	Als geheim gerubriceerd dossier over de invasie in Nederland. Bevat onder

Inventarisnummer	Inhoud
	andere brieven van Generaal Winkelman over het bombardement op Rotterdam en een verslag van een Nederlander over zijn belevenissen op 14 mei 1940 toen hij van Breda naar Den Haag reisde en Duitse parachutisten links en rechts van hem neer kwamen
3144	Verslag van de secretaris-generaal van het ministerie van Justitie over het vertrek van de Nederlandse regering naar Londen. De ministers Steenberghe en Van Rhijn zouden in Nederland blijven maar vertrokken alsnog.
1189	Als geheim gerubriceerd over de behandeling van voormalig premier Hendrik Colijn die de vlucht van de Nederlandse regering in 1940 sterk veroordeelde. In een brochure schreef hij dat Nederland de Duitse overmacht diende te aanvaarden.

Engelandvaarders

Inventarisnummer	Inhoud
10090-10101	Stukken over de opvang van personen die Nederland ontvlucht zijn, waaronder de zogenaamde Engelandvaarders.
3160-10071	Onderzoek naar de betrouwbaarheid van personen, uitgevoerd door de Politie Buitendienst. Hiertussen bevinden zich ook de verhoren van de Engelandvaarders. In inventarisnummer 10086 bevindt zich het dossier van Peter Tazelaar. Het dossier van 'Soldaat van Oranje' Erik Hazelhoff Roelfzema is in deze serie niet aangetroffen.

De bevrijding van Nederland

Inventarisnummer	Inhoud
1751	De benoeming van Prins Bernhard tot opperbevelhebber van de Binnenlandse Strijdkrachten
14236	Notulen van de vergaderingen van de zogenaamde kwartiermakers in bevrijd zuidelijk Nederland. Hierin veel aandacht voor de autonome houding van het Militair Gezag en de Binnenlandse Strijdkrachten die mensen onterecht arresteren en zich schuldig maken aan roof, plunderingen. Er wordt gesproken van Wild-West toestanden
14237	Pak met allerlei stukken over bevrijd Nederland. Onder andere rapporten over de toestand van het land en misdragingen door leden van de Binnenlandse Strijdkrachten; de opdracht om onvaderlandslievende personen te arresteren; de ontslagaanvraag van minister van Waterstaat J.W. Albarda die zich niet kan verenigen met het uitstel van het herstel de parlementaire democratie. De regering is in zijn ogen ondergeschikt gemaakt aan het Militair Gezag. En een boze brief van Prins Bernhard over de zorgen die worden uitgesproken over zijn 'Binnenlandse Strijdkrachten'. Dat moet een vergissing zijn...

Persoonlijke verhalen

Inventarisnummer	Inhoud
3195	Rapport over jonkvrouw Dora (Dolly) Peekema-Dibbets. Zij is gehuwd met het hoge ambtenaar van het ministerie van Koloniën, maar zodra hij naar Londen vertrekt knoopt zij een intieme relatie aan met Arthur Seys-Inquart. Bij haar thuis zou het 'gedaverd' hebben van de orgies van hoge Duitse officieren. Haar onwetende man stuurt haar ondertussen ongecensureerde brieven via de

Inventarisnummer	Inhoud
	diplomatieke post. Na de oorlog werd ze voor haar rol tot acht jaar gevangenisstraf veroordeeld.
1192	Als geheim gerubriceerd dossier over de behandeling van aangelegenheden betreffende de heer Peekema en zijn echtgenote in de periode 1941-1942
13287	Rapporten en brieven over vermeende spionnen. Ook hierin aandacht voor Dolly Peekema, maar ook over andere verdachte personen, veelal ambassademedewerkers.
11795	In het onderdeel Politiezaken is een dossier te vinden over François van 't Sant. Opvallend is, dat hij zelf directeur van die politie was. Toch bevat dit dossier tal van verdenkingen. Deze vertrouweling van Koningin Wilhelmina en haar man werd door bijna iedereen gewantrouwd.

Rechtsherstel

Inventarisnummer	Inhoud
258	Inventarislijsten van kunst die in mei 1940 in bezit was van de firma J. Goudstikker
1005	Opgave van mevrouw Goudstikker-Halban van de werken in bezit van Goudstikker met het oog op teruggave
465	Dossier over de bank Lippmann Rosentahl en Co over de periode 1940-1946

Commissies tot Opsporing Oorlogsmisdadigers (COOM, 2.09.61)

De geallieerde landen voeren al tijdens de Tweede Wereldoorlog overleg over de berechting van oorlogsmisdadigers. Op 1 maart 1944 wordt in Londen de Nederlandse Commissie inzake oorlogsmisdrijven ingesteld, op 29 mei 1945 gevolgd door het Bureau Opsporing Oorlogsmisdrijven. Nederland stationeert ook een commissie in Duitsland: the Netherlands War Crimes Commission.

De commissies houden zich bezig met het verzamelen van bewijsmateriaal over gepleegde oorlogsmisdrijven en het opsporen van de personen die deze misdrijven hadden gepleegd. Hieronder werden geen mensen verstaan die gecollaboreerd hadden met de vijand of lid waren geweest van de NSB, maar mensen die het internationaal humanitair recht hadden geschonden. Vaak ging het om leden van S.S. of de S.D. die zich in Nederland schuldig hadden gemaakt aan moord en/of mishandelingen of om bewakers van Nederlandse concentratiekampen.

De commissies hebben hun taak in 1949 afgerond. De archieven zijn later samengevoegd tot één archief.

In het archief van de COOM zult u weinig persoonsdossiers van oorlogsmisdadigers tegenkomen. De archieven van afdelingen bevatten vooral correspondentie, verslagen, getuigenverhoren, rapporten en lijsten. Deze stukken hebben betrekking op gepleegde oorlogsmisdaden. De identiteit van de daders was lang niet altijd (volledig) bekend. Het archief is zeer lastig te doorzoeken. De meeste series zijn alleen toegankelijk via kaartenbakken die u ook in het archief aantreft.

Het Nationaal Archief werkt aan een online gids voor onderzoek in het COOM. Deze zal op 1 januari beschikbaar zijn.

Hieronder staan een aantal inventarisnummers nader toegelicht:

Inventarisnummer	Inhoud
3646	Stukken betreffende het onderzoek naar de oorlogsmisdrijven gedurende de bezettingsjaren gepleegd in het toenmalige Jodenlager te Westerbork, in het bijzonder ten aanzien van de toenmalige commandant A.K. Gemmeker
3921-3949	Dossiers inzake concentratiekampen. Hierin bevindt zich de informatie die de Nederlandse Commissie inzake Oorlogsmisdrijven had verzameld over concentratiekampen in binnen- en buitenland. Hierin onder andere een dossier over Kamp Amersfoort en de daar werkzame bewakers (inventarisnummer 3922). In inventarisnummer 4481 bevindt zich een vergelijkbaar dossier over Kamp Vught.
3585	Stukken betreffende het onderzoek naar het overlijden van S. de Miranda, oud-wethouder van Amsterdam, tijdens de Duitse bezetting in Kamp Amersfoort
3586-3587	Dossiers inzake de opsporing en aanhouding van Duitse oorlogsmisdadigers met betrekking tot het destijds bestaande concentratiekamp Amersfoort 1945-1948
3664	Proces-verbaal van het onderzoek naar een te Tiel gepleegde bankroof. Begin 1945 haalde aan aantal leden van de S.S. daar alle bankkluisjes leeg. De buit was aanzienlijk.
4129	Foto's en signalementen die zijn overgenomen uit het algemene politiebld. Dit blad bevatte opsporingsberichten. Ook de bankrovers van Tiel zijn met foto en signalement te vinden.
3672-3673	Proces-verbaal inzake door het Regiment 84 van de SS-Freiwilligen Grenadier Divisie Landstorm Nederland, in de maanden februari, maart en april 1945, in het zogenaamde <i>Sperrgebiet</i> bij Rhenen, Wageningen, Bennekom en in de Betuwe gepleegde misdrijven
3646 t/m 3867	Stukken van subcommissies van Bureau Opsporing Oorlogsmisdrijven (BOOM) in Assen, Zwolle, Utrecht, Haarlem, Den Haag, Rotterdam, Den Bosch en Maastricht. Hierin zijn processen-verbaal te vinden van in die streken gepleegde oorlogsmisdaden.

Directoraat-Generaal Bijzondere Rechtspleging (DGBR, 2.09.08)

Het Directoraat-Generaal Bijzondere Rechtspleging (DGBR) wordt op 1 maart 1946 opgericht om de opsporing en vervolging van collaborateurs ter hand te nemen. Die taak neemt het DGBR over van het Militair Gezag dat belast is met het dagelijks bestuur over het bevrijde Nederland. Er zitten op dat moment al bijna 90.000 mensen in voorarrest.

In het archief van de DGBR is veel informatie te vinden over hoe de opsporing en berechting ter hand werd genomen. Circulaires, verslagen van vergaderingen, inspectierapporten van de bewaringskampen en taakomschrijvingen van de opsporingsdiensten en de tribunaal en bijzondere gerechtshoven geven een bijzonder inzicht in de complexe taak waarvoor het DGBR zich gesteld zag.

Nadat het DGBR in 1949 werd opgeheven, werd het Bureau Bijzondere Rechtspleging opgericht. Dit bureau behandelde onder andere klachten van mensen die vonden dat zij ten onrechte gearresteerd waren of die tijdens hun gevangenschap slecht behandeld waren. Ook namen zij verzoeken tot het kwijtschelden van straffen of herstel in afgenomen rechten in behandeling. Veel politieke

delinquenten waren voor een aantal jaren ontheven uit hun kiesrecht. Wie in dienst was getreden van de bezetter, was de Nederlandse nationaliteit kwijt geraakt. Over deze gevallen verstreekte het bureau inlichtingen aan gemeentes, provincies, de BVD, emigratie-autoriteiten en ministeries.

De informatie in dit archief die betrekking heeft op de politieke delinquenten is grotendeels gelijk aan de informatie die over hen te vinden is in het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR). Omdat sommige van hen nu nog in leven kunnen zijn, worden deze dossiers, net als de dossiers van het CABR, in 2025 openbaar.

Een aantal inventarisnummers dat op 1 januari 2020 openbaar wordt, staat hieronder nader toegelicht:

Inventarisnummer	Inhoud
1-60 en 2329-2346	Circulaires van het DGBR met daarin de voorschriften voor opsporingsdiensten, tribunalen en bijzondere gerechtshoven.
800-1046	Door het Bureau Coördinatie opgestelde dossiers over bedrijven en organisaties. Hiertussen bevinden zich veel dossiers over Duitse organisaties, maar ook dossiers over de Nationaal Socialistische Beweging (NSB), kunsthandelaar Alois Miedl, het Nederlands Verbond voor Sibbekunde, verschillende fabrieken en de door de bezetter opgerichte Rijksbureaus voor onder andere kolen, ijzer en staal, wol en linnen, tabak en chemische producten.
1080-1327	Door het Bureau Coördinatie opgestelde onderwerpsdossiers. Hiertussen bevinden zich onder andere dossiers over gijzelaars, de Arbeitseinstaz, krijgsgevangenen, zuivering en betalingsverkeer in oorlogstijd.
1426-1558	Rapporten en correspondentie van de inspectie van de bewarings- en verblijfskampen, alfabetisch geordend op vestigingsplaats
2233-2239	Index op, vooral Joodse, bedrijven die tijdens de oorlog onder beheer waren gesteld. De index bevat ook de namen van de aangestelde Verwalter en Treuhändler

Een selectie uit de andere duizenden stukken die openbaar worden

Het archief van de Centrale Dienst voor Sibbekunde

De Centrale Dienst voor Sibbekunde is voortgekomen uit het Nederlands Verbond voor Sibbekunde. De initiatiefnemer was de Nederlandse SS'er Cornelis ten Cate die bezeten was van de idealen van 'raszuiverheid'. De dienst onderzocht in eerste instantie of SS'ers geen joods bloed hadden. Later werden de taken uitgebreid en werd de dienst gemachtigd om zogenaamde afstammingsbewijzen af te geven.

Het archief van de dienst, die op donderdag werd opgeheven, is niet compleet. Delen bleken naar Duitsland afgevoerd of vermengd geraakt met andere archieven. Het deel van het archief dat bij het Nationaal Archief terecht is gekomen, wordt op 1 januari 2020 geheel openbaar. In het archief zijn naast stukken over de organisatie ook afstammingsonderzoeken en kwartierstaten te vinden. Deze dossiers geven een indringend beeld van de positie waarin mensen met joodse voorouders zich tijdens de Tweede Wereldoorlog bevonden en de grote moeite die zij deden om aan te tonen dat hun voorouders minders joods waren dan de autoriteiten vermoedden.

Archiefinventaris	Inventarisnummers
2.04.68	1-92

Nederlands Indië

In het archief van het Ministerie van Defensie (Strijdkrachten Nederlands-Indië) bevindt zich het dagboek van een sergeant van de Pantserafweergeschutscompagnie van 3-14 Regiment Infanterie. Het dagboek beslaat de periode december 1946 tot en met februari 1950. De dagboeken zijn vooral persoonlijk van aard maar bevatten ook militaire informatie. Omdat het dagboek in twee verschillende handschriften is bijgehouden, wordt vermoed dat er ook twee schrijvers zijn geweest.

Archiefinventaris	Inventarisnummers
2.13.132	5034-5038

Zuid-Molukken

In het archief van het ministerie van Buitenlandse Zaken over de periode 1955-1965 bevinden zich een aantal dossiers over de Republiek Maluku Selatan. De Nederlandse regering had deze republiek van de Zuid-Molukken zelfstandigheid beloofd maar daar is niets van terecht gekomen. Eén van de dossiers over dit onderwerp was tot nu toe beperkt openbaar. Hierin is informatie te vinden over de berechting van RMS'ers in Jakarta en brieven van RMS-voormannen aan de Nederlandse regering.

Archiefinventaris	Inventarisnummers
2.05.118	15575

De twee van Breda

In 1988 werd een lobbygroep opgericht om de laatste twee Duitse gevangenen in Breda, Willy Lages en Ferdinand aus der Fünten, vrij te laten. Deze groep, de groep van 19(22), bestond uit gezaghebbende rechtsgeleerden, politici, publicisten en oud-verzetsdeelnemers. Hun belangrijkste argument was de onmenselijkheid van levenslange gevangenisstraf zonder kans op vervroegde vrijlating. Hun lobby was succesvol en leidde ertoe dat minister Korthals Altes de twee in 1989 over de Duitse grens zette. Een motie van de PvdA om dat te voorkomen, werd door de Tweede Kamer weggestemd.

Nadat Lages en Aus der Fünten vrijgelaten waren, deponeerde de groep van 19(22) hun archief in een kluis bij de Nederlandse Bank. In 2005 droeg voormalig lid van de groep en onlangs overleden oud-minister Til Gardeniers het dossier over aan het Nationaal Archief op voorwaarde dat het pas op 1 januari 2020 openbaar zou worden.

Archiefinventaris	Inventarisnummers
2.19.153	1

Koffie voor Prinses Armgard

In de oorlog was koffie moeilijk te verkrijgen. De aanvoerroutes voor de schepen van koffieproducerende landen waren zo goed als afgesloten. Ook de moeder van prins Bernhard, prinses Armgard von Lippe Biesterfeld zag haar voorraad slinken. De prins, zelf in Engeland, besloot daarop de minister van Buitenlandse Zaken in Londen te vragen met enige regelmaat een zending koffie aan zijn moeder te sturen. Zij zou dit nodig hebben om gezondheidsredenen. De minister gaf gehoor aan

het verzoek en zette daarvoor de diplomatieke post en koeriers in. Zo kon de prinses de hele oorlog van haar koffie genieten.

In het archief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Londen

Archiefinventaris	Inventarisnummers
2.05.80	718

Playboy

In 1986 laten twee fractiemedewerkers van de VVD zich pikant fotograferen voor het tijdschrift *Playboy*. Eén van de foto's wordt gemaakt in de bankjes van de Tweede Kamer. Daarvoor is geen toestemming gevraagd, liet Kamervoorzitter Dick Dolman desgevraagd weten.

De zaak komt op een voor de VVD ongelegen moment. De partij wordt geplaagd door schandalen die zich achter elkaar aandienen. De lokale afdelingen zien het met lede ogen aan en spreken hun zorgen uit. Ook deze affaire leidt tot een flink aantal ingezonden brieven van partijleden die hun ongenoegen kenbaar maken.

Het dossier dat openbaar wordt bevat deze brieven maar ook de gewraakte uitgave van *Playboy*.

In het archief van de VVD Tweede Kamer Fractie

Archiefinventaris	Inventarisnummers
2.19.201	342